

MOSTRA POÉTICA DE ANTIOCO CASULA «MONTANARU»

XAVIER FRÍAS CONDE
(traducción e notas)

Antonio Casula é un dos considerados *poetas clásicos* sardos, sendo coñecido co alcume de *Montanaru*. Naceu en Desulo en 1878 e morreu en 1957. Foi «barbaricino», é dicir, orixinario da zona central da illa de Sardeña, a Barbagia, moi montañosa, que algúns teñen pola reserva espiritual da *sardidade*. Ten un extensísimo labor poético escrito ao longo de toda a súa vida, cuxo segredo é escribir a diario, aínda que fose unha estrofa. Montanaru tivo unha fe cega na poesía, que concibe como un elemento que irmanda persoas (de feito deixou toda unha lexión de fieis lectores). Como é frecuente nos

ámbitos das literaturas en linguas minoritarias ou minorizadas, a terra, a paisaxe, o espírito de Sardeña están presentes ao longo da súa obra poética. Este canto á terra é un aspecto en que o lector galego pode encontrar moitas semellanzas coa poesía galega do oitocentismo e parte do novecentismo, coa adoración, a elexía e a humanización do país.

Outra parte da súa poesía está escrita na forma tradicional dos *mutos*. O *mutu* é un tipo de composición que consta de dúas estrofas con versos octosílabos, tendo cada unha tres ou catro versos. A outra forma favorita de Montanaru é o soneto. Aquí amosamos unha mostra breve da poesía deste poeta *barbaricino*.

DESULU

*Fiera e rutza, in mesu a sos castanzos
Seculares, ses posta, o bidda mia;
Attaccada a sos usos de una «ia,
Generosa, ospitale a sos istranzos.*

*Sos fizos tuos, pienes d'energia,
Chircan'in donzi parte sos balanzos
Cun cuddos caddittedos fortes, lanzos,
Garrigos de diversa mercanzia.*

*Gai passende vida trista e lanza
Giran s'isula nostra ventureris,
E cando intrant in calchi bidd'istranza*

*Tott»isclamant: Accò sos castanzeris!
E issos umiles narant: Eh castanza!
E chie comporat truddas e tazeris?*

DESULU

Orgullosa e ruda, por entre castiñeiros
Seculares, estás tí, ouh miña vila;
Vencellada aos usos dunha vida,
Xenerosa, acollidora de todo estranxeiro.

Os teus fillos, cheos de enerxía,
Procuran en todas partes o sustento,
Con eses cabaliños fortes e fracos
Cargados con tanta mercancía.

Así vai pasando a vida triste e rala
Percorren a nosa illa aventureiros.
E cando entran nalgunha vila estraña

Todos exclaman: Eis os castañeiros!
E eles humildes proclaman: Eih, castañas!
E quen nos compra collaróns e coitelos?

IERRU

*Garrigu de nieddas temporadas
Benit s'ierru, betzu, tristu e canu,
E senz' ervas est tristu su pianu,
E sas forestas pàrene brugiadas.*

*Non puzones c'allegrent su manzanu
cun sas milli pibias delicadas;
Su 'entu muilat intro sas foradas*

*E tristos colvos bolan' a lontanu.
Gai est s'umanu istadu: rie, rie,
Fuit s'amore, fuit su cuntentu;
Passat de giuventude cudda die*

*Comente una die 'e magiu senza 'entu.
Ma su dolore, simile a sa nie,
Falat continu frittu e lentu lentu.*

EST UNA NOTTE 'E LUNA

*Est una notte 'e luna,
De cuddas lunas de atonzu giaras,
Chi cando tue t'acciaras
A la 'ider'andare,*

*Isperas novamente in sa fortuna.
Hat piòpidu tantu
Tottu sa die. Pariat sa terra
In s'adde e in sa serra,
tra sos fenos siccados,
Bestida de antighissimu piantu.*

*Ma ecco in su serenu
Avanzare sa notte; giaru chelu
Risplendere, e che velu
De isposa, sa luna,
Bestit de biancore onzi terrenu*

MUTOS

1

*Su filonzu cumintzadu
Non poto pius finire,
Ca mi est s'ora intardìa.*

*Ses partidu e non torrada,
Su forte meu soffrire
Su fusu l'ischit ebbìa*

O INVERNO

Cargado de negras tormentas
Chega o inverno, vello, triste, branco
E sen herbas fica murnia a chaira,
E semellan queimadas as forestas.

Sen paxaros alegrando a alborada
Cos seus mil pirlos delicados;
E o vento sopra entre os barrancos
E tristes corvos voan a distancia.

Esa é humana condición: rir, rir
Que foxen amores, foxen ledicias;
Pasa a mocidade aquel día

Como un día de maio sen vento.
Mais a dor, igual que a neve,
Cae constante, fría, a modíño.

É UNHA NOITE DE LÚA

É unha noite de lúa,
Desas lúas claras de outono,
Que cando ti te achegas
Para a veres marchar
Acreditas de novo nos fados.

Xa choveu tanto
Todo o día. Semellaba a terra,
No val e mais na serra
Entre secas herbas agostadas,
Vestida de antiquísimo pranto.

Mais, aquí, no acougo,
Avanza a noite; claro ceo,
Brilla, e como veo
De esposa, a lúa
Viste de branco toda a terra.

MUTOS

1

O fiadoiro comezado
Xa non podo rematar,
Que me é hora tardía.

Es partido e non voltado,
O meu forte sufrimento
O fuso só coñece.

2

*Unu monte est Gennargentu,
Su pius altu in Sardigna,
Chi s'idet a donzi mare.*

*Cuddu fattu giuramentu
Olvidu, ca non ses digna
Pitzinna, de t'istimare*

3

*Isprigu de medas lughes
Ses pro sa zente unu giogu,
Ma deo bramo e suspiro.*

*In sos ogos ite giughes?
Ca los bido in donzi logu,
In donzi cosa chi miro.*

2

Un monte é Gennargentu,
o máis alto de Sardeña,
Que se ve desde cada mar.

Aquel feito xuramento
Esquezo, que non es digna,
Meniña, de eu amarte.

3

Espello de moitas luces
Es para a xente un xogo,
Mais eu berro e suspiro.

O que levas nos ollos?
Que os vexo en todas partes,
En cada cousa que contemplo.

Clarín

REVISTA DE NUEVA LITERATURA

Clarín es una publicación bimestral, dirigida por José Luis García Martín, en cuyas páginas se dan cita una buena parte de los mejores nombres de la literatura actual. Eduardo Jordá, Enrique Bueros, Felipe Benítez Reyes, Andrés Trapiello, Juan Bonilla, José Ángel Cilleruelo, José Manuel Fajardo y otros, son colaboradores habituales de esta revista que quiere ser una plaza pública, un lugar de encuentros, un foro abierto para todos aquellos que gozan creando, leyendo o comentando literatura.

Poetas contemporáneos, ensayos breves, entrevistas, relatos, traducciones de poesía en otras lenguas, paliques (reseñas), crónicas urbanas... son algunos de los ingredientes con los que se condimenta *Clarín* cada dos meses.

Y también es más que una revista: uno de los mejores volúmenes para su biblioteca.

Clarín, 1999

Los seis números de 1999 encuadernados en un volumen de 22,5 x 29 cm., 528 págs., y tapas duras en Geltex estampado en oro.

También están disponibles números atrasados sueltos.

Volúmenes encuadernados al precio de 4.700 Ptas.

Ejemplares sueltos al precio de 600 Ptas.

